

DIDACTIC TRANSFORMATION OF REGIONAL GEOGRAPHY IN CONDITIONS OF CONTEMPORARY SCHOOL

Katarína ČIŽMÁROVÁ

Summary

Regional geography has essential importance for general education and cultural outlook of man.

It fulfils an important function and creates a deep and particular idea about „a map of the world“ in minds of pupils and introduces them problems of spatial geographical thinking.

Important task of educational process has been providing pupils with a complex view of the world, the region where they live and teach them to understand the relationships and the lowes of the world and the region. Perspective has to be united approach in education with complex view of the world and problems of environment.

Recenzent: PaedDr. Ján Kancír, CSc.

ALTERNATÍVNE UČEBNÉ OSNOVY Z GEOGRAFIE PRE GYMNÁZIÁ

Alica DRAGULOVÁ

Abstract

The aim of this alternative teaching plan is to make studium on Grammar school the most effective and modern. Alternative curriculum from geography watch first of all interest of student about subject, regnirements on examination to study to university and the connection of theoretical knowledge with practical life.

Key wods Geography, alternative teaching plan, alternative cirriculum

Úvod

Výskumy z predchádzajúceho obdobia zamerané na riadenie výchovy a vzdelávania ukázali, že škola sa dostávala do hlbokého protirečenia, v ktorej prevažovalo postavenie žiaka ako pasívneho objektu, pričom škola trpela krízou duchovných ideálov a hodnotovej orientácie a v riadení pretrvávala autoritatívnosť, formálne vzťahy, rutina a byrokratičnosť.

V súčasnosti sa u nás vykonalo veľa pozitívnych krokov orientovaných na odstránenie spomenutých nedostatkov a deformácií v oblasti výchovy, vzdelávania a práce školy a na vybudovanie školy, ktorej činnosť sa dostane do súladu s humanistickými a demokratickými ideami.

Z tohto dôvodu ak dnes posilňujeme humanistickú orientáciu školy, usilujeme sa o vytvorenie podmienok na všestranný a dôstojný rozvoj človeka. Osobitne dôležité a aktuálne je

PaedDr. Alica DRAGULOVÁ

Metodické centrum, Ševčenkova 11, 080 01 Prešov

orientovať výchovu a vzdelávanie na formovanie občana, ktorý má slobodu vyznania a svetového názoru, občana schopného tvorivého dialógu, tolerantného k pluralite názorov a presvedčení, uznávajúceho rovnosť ľudí, nebojácneho vyslovovať vlastnú mienku.

Cieľom môjho príspevku je poukázať na budovanie svojrázneho rozvoja stratégie školy so zohľadnením na neustále meniace sa potreby spoločnosti v aplikácii na učebný predmet geografia. Súčasná etapa transformácie našej spoločnosti urýchľuje naliehavosť akceptácie spätnoväzebných informácií medzi bezprostrednými činiteľmi výchovno-vzdelávacieho procesu, rodičmi a praxou. V tomto procese hrá významnú úlohu dokonalé poznanie gymnaziálneho štúdia žiakmi, učiteľmi, ako aj rodičmi, ktoré môže slúžiť ako podklad pri stanovovaní optimálnych riešení ďalšieho rozvoja školy.

Nastáva teda potreba existencie ponuky alternatívnych učebných plánov pre gymnázia.

Predložený alternatívny učebný plán sleduje maximálne zefektívnenie a modernizáciu gymnaziálneho vyučovania. Je významným krokom k naplňovaniu myšlienok demokratizácie, humanizácie školy a pozitívneho rozvoja osobnosti žiaka, zvýšením jeho spolurozhodovania na vlastnej profilácii. Presúva voliteľné vyučovanie do 4. ročníka, čím umožňuje žiakovi uvedomejšie rozhodnúť o svojej profilácii v priamej nadväznosti na ním zvolenú vysokú školu. Tým sa naplňuje jedna súčasť často proklamovanej demokratizácie a humanizácie školstva. Žiaci sú pozitívne motivovaní, študujú to čo ich zaujíma a čo považujú za potrebné v kontexte ich ďalšieho štúdia. Žiaci s učiteľmi môžu pracovať v homogénnejších skupinách z aspektu záujmu o daný predmet, čo môže viesť k vysokoefektívnym výsledkom výchovno – vzdelávacieho procesu.

Podľa navrhovaného alternatívneho učebného plánu v prvých troch ročníkoch prebieha štandardné vyučovanie povinných predmetov. V 4. ročníku si žiaci volia spolu 18 hodín týždenne, ktoré majú nadštandardný, prehĺbujúci a rozširujúci obsah. Žiak si pritom môže zvoliť z jedného predmetu najviac 7 hodín / cudzie jazyky/.

Alternatívne učebné osnovy z geografie pre gymnáziá

Pri tvorbe alternatívnych učebných osnov z učebného predmetu geografia som mala na zreteli niekoľko podstatných otázok : Prečo, koho, čo, kedy, ako a za akých podmienok učiť a aké predpokladové efekty by mala výučba splniť. Základnými krokmi postupu, ktorého výsledkom sú učebné osnovy ako dokument sú:

1. Príprava (analýza súčasného stavu výučby, súčasných dokumentov, potrieb praxe a potrieb reálnej výučby).
2. Tvorba ideového projektu, ktorá je premietnutá do konkrétnych alternatívnych učebných osnov z geografie.
3. Verifikácia – prebieha na dvoch gymnáziách v Prešove a na jednom gymnázii v Bratislave na Metodovej ul.
4. Korekcie projektu – na základe výstupných testov, ktoré boli vypracované Štátnym pedagogickým ústavom, došlo k najpodstatnejším zmenám vo výučbe v IV. ročníku, kde došlo k zavedeniu výberového predmetu geografia v rozsahu 120 hodín a vyučovacieho predmetu seminár z geografie v rozsahu 60 hodín. Výučba geografie sa presunula z I. ročníka v rozsahu dvoch hodín do II. ročníka v rozsahu troch hodín.

Alternatívne učebné osnovy z geografie

II. ročník /99 hodín/	počet hodín
1. Úvod do geografie	9
2. Fyzická geografia	
2.1. Atmosféra	7
2.2. Hydrosféra	5
2.3. Litosféra	5
2.4. Georeliéf	5
2.5. Pedosféra	4
2.6. Biosféra	5
3. Humánna geografia	
3.1. Obyvateľstvo	6
3.2. Sídla	3
3.3. Poľnohospodárstvo	3
3.4. Priemyseladoprava	5
3.5. Cestovný ruch a služby	4
4. Geografia Slovenskej republiky	33
III. ročník /66 hodín/	počet hodín
1. Regionálna geografia sveta	44
2. Krajinná ekológia	22
IV. ročník /120 hodín/ počet hodín	
1. Historická geografia	6
2. Geopolitické, hospodárske, religiózne a národnostné problémy v jednotlivých regiónoch sveta	24
2.1. Hospodárske integrácie vo svete	5
2.2. Politické systémy krajín sveta	3
2.3. Religiózna geografia	5
2.4. Národnosti a jazyky sveta	6
2.4. Politicko-administratívne delenie sveta	5
3. Hospodárska geografia krajín sveta	64
3.1. Austrália a Oceánia	6
3.2. Európa	22
3.3. Amerika	12
3.4. Afrika	12
3.5. Ázia	12
4. Hospodárska geografia SR	26
4.1. Prírodné pomery	4
4.2. Obyvateľstvo a sídla	4
4.3. Hospodárstvo a doprava	8
4.4. Cestovný ruch	2

4.5. Zahraničný obchod	2
4.6. Miestny región	6

IV. ročník

Seminár z geografie /60 hodín/

1. Astronómia	12
2. Fyzická geografia	24
3. Geológia a mineralógia	12
4. Krajinná ekológia	12

Alternatívne učebné osnovy, tak ako aj celý alternatívny učebný plán pre gymnázia je od školského roku 1998/99 schválený ministerstvom školstva SR ako alternatíva pre gymnázia s pôsobnosťou pre celú Slovenskú republiku.

ALTERNATIVE TEACHING PLAN IN GEOGRAPHY ON GRAMMAR SCHOOL

Alica DRAGULOVÁ

Summary

The aim of this alternative teaching plan is to make studium on Grammar school the most effective and modern. Alternative curriculum from geography watch first of all interest of student about subject, regnirements on examination to study to university and the connection of theoretical knowledge with practical life.

Recenzent: PaedDr. Ján Kancír, CSc.

GEOGRAFICKÁ OLYMPIÁDA NA GYMNÁZIÁCH

Vladimír SABOL

Abstract

The Geographical Olympiad is one of the school activities supporting the many-sided student's development. The content and goals of the Geographical Olympiad participate in the fulfillment of the goals of geography as a school subject which is a didactic modification of the science branch. The students-participants of the Geographical Olympiad in all the categories have a chance of gaining a sufficient amount of information and facts, that can be confronted with the technical literature and experts during the competitions. This competetion in the subject is organised annually for the students of elementary schools, secondary grammar schols /gymnasiums/ and secondary vocational schools.

Key words: *geography, talent, group, sphere of the countryside.*

Mgr. Vladimír SABOL

Gymnázium L. Stöckela, Jiráskova 12, 085 01 Bardejov